ווי אזוי די פרייהייט האט זיך ענטוויקעלט אין רוסלאנד

פון גראף איליא טאלסטאי

(אידיש פון ח. ש.)

סוף.)

ערשטענס, א דירעקטע רעפרעזענטאציע טען וואהל.

צווייטענס, רעדע און פרעס פרייהייט און רעליגיאנס פרייהייט.

דריטענס, אויטאנאמיע פאר פינלאנד, פוילען און וואהרשיינליך אנדערע נאציאנאליטעטען וואס וואוינען אין שכנות מיט רוסלאנד.

פיערטענס, דאס אבשאפען פון אלע בעגרענעצונגען פון די רעכטע פון דעם אידישען פאלק אין רוסלאנד.

פינפטענס, א פעראנטוואורטליכען קאביינעט פון מיניסטארען.

זעקסטענס, אן אמנעסטיע צו אלע פאליטישע ארעסטירטע אין רוסלאנד און סיביר.

זיבעטענס, דאס ענטשיידען אויף א ריכטיגען אופן די לאנד פראגע.

אט דאס זענען די חייפט ענדערונגען וואס איך זעה וועלען פארקומען, און וואס גאנץ רוסלאנד האפט צו זעהען איינגעפיהרט.

דאס אמעריקאנער פאלק דארף זיין גערולריג, בעהעלפיג און פארזיכטיג ווענען פאלשע קלאנגען. די שוואכקייט אין וועלכער מען בעשולדיגט די נייע רעגירונג איז דער סך הכל פון חסרונות פון דער אויטאקראטיע. מיר וועלען זיי אויסבעסערען אזוי שנעל ווי מיר וועלען נאר קענען.

צווישען די וועט זיין די לאנדפראגע איינע פון די שווערסטע געלעזענע צו ווערען. עס איז נים קיין נייע פראגע אבער דערפאר זעהר א דרינגענדע. וואו רום 85 פראצענט פון 180 מיליאן מענשען אין רוסלאנד ארבייטען אויף'ן לאנד. דאס איז זייער איינציגער עקזיסטענץ מיטעל, און די איצטיגע אונ־ארדנונגען, וועלכע איך האב וועלען אריבערגעהן, איז די חייפט שולד די שענדליכע ירישה פון דער לעצטער דו־נאסטיע. די לעצטע פערדראבונג פון רונג ערקלערהרט פארוואס דאס רוסישע פאלק האט אלע מאהל געפיהלט די טרי־מיקייט צו האבען מעהר לאנד. דאס דאזיגע האט אלע מאהל פערארזאכט לא־קאלע אויפשטאנדען אין רוסלאנד. דיא איינציגע אמביציע פון'ם אונווייסענדען פויער איז צו האבען מעהר לאנד. דאס וועט זיין די חייפט פראגע נים נאר איצ־טער נאר אויך אין דער צוקונפט.

דאס גאנצע רעגירונגס לאנד, צוזאמען מיט דעם פון דער קייזערליכער פאמיליע און דאס וואס עס כעלאנגט צו די רוסישע מאנאסטירען וועלען נים זיין גע־נוג פריידענד צופטעלען די פויערים, זיי וועלען איינגאהל גיט זיין צופריעדענ־ביי זיי וועלען נים צונעהמען דאס לאנד פון די גרויסע לאנד בעזיצער וועלכע זענען מעהרסטענס מיטגליעדער פון דעם פאר־צייטיגען רוסישען אדעלסטהום, און דיא דאזיגע פראגע קען נים געלעזט ווערען דורך דעם אבשאפען פון איינענטהום אויף לאנד וואהרום מיט דעם ווערט געמאכט אן אנגריף אויף דער פרעצעדענטע פראגע פון פריוואט איינענטהום בכלל. מען קען דאס אויך נים שליכטען דורך דעם וואס דער שטאאט זאל אבקויפען דאס לאנד, און דערפאר האב איך מורא דאס די דאזיגע פראגע זאל נים בליבען איינע פון די מורא'דיגסטע פראבלעמען פאר רוסלאנד, און אזא מין פראבלעמע וועלכע וועט פערארזאכען אסט נייע אונ־רוהען אין דער צוקונפט. די איינציגע לעזונג מוז געזוכט ווערען אין דעם וואס מען וועט הערען די שטימען אויף'ן לאנד, און דער דאזיגער פרינציפ וועט אונז אונפארמיידליכערווייז פערפיהרען צו דער "סינגעל טעקס" טהעאריע וועל־כע איז געפרעדיגט געווארען פון דעם גרויסען עקאנאמיסט הענרי דזשארדזש.

לעזען טאלסטאי וועלכער האט גע־לעבט נעהענטער צום פאלק ווי אירגענד וועלכער מענש אין רוסלאנד האט אנ־ערקענט די נויטען פונ'ם רוסישען פאלק אין זייער קאמף פאר'ן לאנד. ער האט אבגעגעבען זעהר פיעל פון זיין אויפמערק זאמקייט צו דער דאזיגער פראגע, גלוי־בענדיג דאס די לעזונג צו דער פראגע ליגט אין דעם אנגעהמען דעם "סינגעל־טעקס" פרינציפ. נאכדעם ווי ער האט שטודירט הענרי דזשארדזש'עס "פראג־רעס און ארעמקייט" איז ער געווארען א שטארקער גלויביגער אין זיינע פרינציי־פען און האט נעשריבען אייניגע ארטיקי־לעז וועגען דעם ענענשטאנד, חויפט־זעכליך: "די גרויסע אונגלייכהייט", "רישקלאפעריי פון אונזער צייט", ער האט אפילו אבגעגעבען צו דיעזען אי־דעאל דעם נאנצען אנדערען טהייל פון זיין גרויסער ערצעהלונג "תחית המתים". ער האט געזוכט צו פעראינטערעסירען די מיטגליעדער פון דער צווייטער דומא און דעם פרעזידענט פון דעם קאביינעט. אבער "סינגעל טעקס" האט בלויז פער־אינטערעסירט אייניגע פון די מעהר ראַ־דיקאלערע מיטגליעדער, הענרי דשארדז־שעם נאכפאלגער אין רוסלאנד זיינען פאראן זעהר וועניג. און איך האב מורא דאס אין דעם אויצטיגען קרזיס וועט זיין הערליכער אידעאל האבען זעהר מיין פערד אויפגעשטעלט די אויערען און געציטערט פאר יעדען געגענשטאנד. איך האב געפיהלט אז דאס הארץ זינגקט אין מיר איין, א ציטער, פונקט ווי איינער וואס געהט אריין דאס ערשטע מאל אין א טויטענהויז אדער אויף א בית־עלמין האט מיר בענומען.

אביסעל ווייטער אנטקעגען מיר האב איך געזעהען אין איינע פון די טראנ־שעען עפעס א טונקעלען גענגענשטאנד, דאס איז געווען א טויטער קערפער, מיין פערד איז אבגעשפרונגען אן א ווייס בשעת איך בין דורכגעגאנגען א פאאר טריט ווייטער האב איך געפונען נאך קערפער. און נאכהער אלץ מעהר און מעהר טויטע קערפער. און אזוי ווייט ווי דאס אויג האט נאך געקאנט דערגרייי־כען האט מען געקאנט זעהען ווי דאס נאנצע פעלד איז געווען בעשפרענקעלט מיט די דאזיגע גרויע פינגערן, אויסגע־צוינענע אדער צונויפגעקארטשעטע אין יעדער מעגליכער פארמע.

פונקט אנטקעגען מיר האב איך גע־זעהען אין א גראבען, וואס איז געמאכט געווארען פון אן עקספלאזיאן פון א קא־נאן צוויי פיס און דעם אונטערשטען טהייל פון אמענערשען קערפער. איך האב אר־מגעזוכט דעם אנדערען האלבען טעל פער אבער איך האב עס נים נעקאנט נעפינען. א קורצע שטרעקע ווייטער האב איך געזעהען א קליין וועלדעל, די ביימער זענען געווען צוהאקט און צר־שמיטען פון די קוילען. די קארע פון די ביימער איז געווען אבגעשליפן און מען האט נעקאנט ארויסזעהען דאס גא־קעטע ווייסע האלץ, אויף יענעם ארט איז געווען דער שטארקסטער קאמף, און דארטען זיינען געלעגען הונדערטער קער־פער איינער אויף דעם אנדערען, צונויפ־געוואָרפען פונקט ווי אויף א ריט טויטע קערפער האט מען נעקאנט זעהען די שרעקליכסטע וואונדען וואס זיינען אויס־גערייסען געווארען פון די קוילען. אייפגעשניטען געווארען פון באיאנעטען אין א האנד־צו־האנד קאמף.

האבענדיג מיט מיינע פארבען און בערשטלאך האב איך אויסגעקליבען א הויפען מיט טויטע קערפער וועלכער האט אויסגעוויזען פארצושטעלען א טיפישעס בילד. ארגטערגעהענדיג פון דעם פערד האב איך צוגעבונדען דאס פערד אין האב געבעפעלט מיין קעסטעל, דאס טרייסלען מיט מיין קעסטעל האט פעראורזאכט דאס א טהייל פון מיינע פארבען זיינען זיך צורונען, צווישען זיי איך די בלוט־רויטע פארב, און דאס נאנצע אינעווענינסקעס פון דעם קעסטעל איז פערשמירט געווארען מיט דעם בלוט רויטען קאליער.

וועלענדיג אויסשפרייטען אלע קאליע רען האב איך איינגעשמירט מיינע פינ־גען מיט רויטען, פונקט ווי איך וואלט אנ־גערירט דאס בלוט פון די טויטע קער־פער, און פונקט אנטקעגען מיר איז געווע זען דער דאזיגער הויפען טויטע קערפער, אויבען אויף דעם דאזיגען בארג איז גע־לעגען דער קערפער פון א יונגען עסט־רייכישען אפיציער, א יונגער בחור ניט מעהר ווי ארום אכצעהן יאהר אלט, אויף'ן פנים האבען איהם ערשט אנגעהויבען ארויסשפראצען די האאר. איך האב געמערקט זיינע שווארצע זיידענע האאר און א שרעקליכע וואונד ביי איהם אויף דער אפענער ברוסט. זיינע שטיוועל פונקט ווי ביי א סך אנדערע זיינען ארום טערגענגענבען געווארען פון אייניעם פון די פלינדערער. איך האב נעטראכט פון די עלטערען פון דיעזען יונגען בחור, ער־גען אין זייער היים. מעגליך אפשר הונ־דערטער מיילען ווייט, זיצענדיג ערגעץ אין א רוהיגען דערפער. איך האב אין מיין פערשטעלונג געקאנט זעהען דעם קאטער און די מיטער פון דיעזען יונגען מאן, און די טאטעס מיט די מאמעס פון דיעזע אלע טויזענדער וועלכע זיינען אין דער פריה געווען לעבעדיג און שטארק, ליינען איצט פערפוילטע, טויטע קערפער. איך האב געזעהען בלוט אויף מיינע הענד, בלוט אויף מיין קעסטעל, בלוט פון פאר־רענס, בלוט פון הינטען, בלוט, בלוט, איבעראל, בלוט; און איך אליין אין דערמיטען פון דעם אלעמען ווען די נאכט האט אנגעהויבען צו צופאלען.

איך האב אנגעהויבען צו סקיצירען די אויסערליכע שטריכען פון מיין בילד, אבער נאלד האב איך דערפיהלט דאס איך קען נים מעהר אריבערטראגען דיא אויסשטעלונג פון טויט; האב איך שנעל פערמאכט מיין קאביינעט און בין גלאך פון צו מיין פערד.

און אויף'ן וועג צום פערד האב איך נעמוזט ארויבערשפרינגען א טראנשעע, און מאכענדיג א גוטען אנשטאל בין איך אריבערגעשפרונגען איבער דעם כרייטען גראבען, אבער מיט א גרויסען שווינדער האב איך דערזעהען דאס איך בין שיער ניט אריין אויף'ן פנים פון א טויטען קערפער וואס איז געלעגען אויף דער ערד אין אן אנגעהויבענע פאראיינינגט פעלקער פון אלע נאציאנען; איז דען ניט אמעריקא א פראקטישע דע־מאנסטראציע אויף דער אלגעמיינער פאר ברידערונג פון דער מענשהייט?

איז דען דאס אין וואשינגטאנס צייטען ניט געווען א חלום? היינט צוטאג איז עס א ווירקליכקייט. און דערפאר ערלויבט מיר צו חלום'ען ווייטער, און אויף אמעריקא איינצילאדען אויף צו בעטהיילינען זיך אין דיעזען הערליכען חלום. לאמיר האפען, דאס אויב ניט איצט, כאטש אין איינעם פון די צו־קונפטיגע טעג וועט דאס רעאליזירט ווע־רען אין רוסלאנד און איבער דער גאנ־צער וועלט.

עס וועט קומען דער טאג ווען מיר אול־לען קענען ניט נאר די פערברידערונג פון איינצעלנע מענשען נאר די אמה'ס ברידערשאפט פון דער גאנצער מענש־הקייט. די ראסע מוז ארונטערוואר פען פון זיך ניט נאר די קייטען פון דעספאָ־ריזם. די ראסע מוז ארונטערוואר פען דער שקלאפעריי פון נאציאנאלען סעפע־ראטיזם. אלע זיינען ברידער אלע זיינען קינדער פון זעלבען פאטער.

די מחיצות וואס טהיילען פארגאנדער די נאציאנען זיינען ניט מעהר ווי קינסט־ליכע, איך גלויב דאס די צייט איז גאר הענט ווען די מחיצות וועלען צופאלען אזוי ווי די ווענט פון יריחו פון דעם קול פון דעם ליעבעם טרומפייט, ווען די פאהן פון ברידערשאפט און פרייהייט וועט פלאטערען אויף אייביג איבער א נייער פערעראציע — די פערייניגטע שטאאטען פון דער וועלט.

אייער גראסערי וועט אייך זאגען "SALADA" TEA

שטעלט צופריעדען זייגע גרעסטע אבער קלייבערישע קונים

פארקויפט זיך בלויז אין מעטאלענע פעקלאך.

קיינמאהל ניט אנדערש

וואס די רעגיערונג בעריכטעט וועגען אונזער עקאנאמישען צושטאנד

די אפיציעלע ציפערען. פערעפענטליכט פונ'ם "לייבאר דעפארטמענט".

ווי דער נאר־וואס ערשיענענער יולי נומער "לייבאר גאזעט" ניט איבער האט אין חודש יולי אנגעהאלטען דער יקרות איז אזא הויכען צושטאנד ווי אין די פריהערדיגע חדשים. און אויך די שבירות האבען אלץ ווייטער געהאלטען אין שטיי־גען.

עס איז ניט פארגעקומען קיין איינ־ציגע ארשוואבונג אין דער איבערגאר־לע פראדוקציאן פון מעטאלען, דער קוי־הבל אויסגעאריבייטע סחורות איז געווע־זעהר גוט אין די גרויסע שטאהל אינ־דוסטריען פון נאווא סקאטשא און אין דעם שטאהל פלענט פון האמיל־טאן. אין כ־ראנטא האבען די מיניציפאלע עמפלאי־דע "ראלינג מילס". אין דעם "שיפינג" פאר האט זיך די ארבייט אונגעהויב־ען שנעל פארמעהרט.

אבער הויפטזעכליך און צום מעהר־סטענס זענען געווען באשעפטיגט דיא אלע ארבייטער וואס זענען באשעפטיגט ביים פראדוצירען עסענווארג מאטעריאלען. אין די מיהלען פון מעהל און אנדערע שפייזען האבען די ארבייטער געארבייט זעהר פיעל מעהר ווי די געוועהנלעכע צייט. און אין די פרוכט געגענדען פון בריטיש קאלאמ־ביא און אמעריקא איז געווען זעהר גר־רויסע נאכפראגע אויף פרוכטען אין פרב־טער צום רייסען די פרוכטען און פרב־זערווירען גרייענצייג.

וואס אנבאלאנגט דעם טאבאק איז ניט געווען קיין זעהר פיעל ארבייט. אבער איז די וועבערייען פאבריקען איז כמעט אין אלע פאבריקען געארבייט געווארען פון דער קליידער אינדוסטריע איז אויך געגענג ארבייט. מיט דער אויסנאהמע פון באריכטעט געווארען דאס עס איז פארען פנים, אין אפילו ניט צו געבען נאך א צווייטען בליק בין איך אריין געשפרונגען אויף מיין פערד און שכעל אוועקגערוטען, און פולוגג איז פון אונטער די פיס פונ'ם פערד ארום געפלאגען א צושראי־קענדע פויגעל, דערשרעקענדיג מיך און מיין פערד, און אין דעם טויטע־טהאל האב איך דערגעהען כאָטש נאך עפעס א לעבעדיגע בעשעפענים אויסער מיר.

דייוועלט מוז צום לעצט אויף פטור ווע־רען פון דיעזען קאשמאר, מיר קענען דאס אויסבייהרען דורך פערלאזען אויף שטענ־דיג די ארשרפיינליכע אורזאכען וועלכע ברענגען צו קריעג און האס צווישען די נאציאנען, דעם סענטימענט פון נאציאָ־נאליזם.

איהר דארפט מיך ניט בעשולדיגען אין זיין א בעל־חלומער, האט אמעריקא דען שוין ניט רעאליזירט דעם דאזיגען חלום? האבען דען ניט די שטערען און שטרייפען פעראייניגט פעלקער פון אלע נאציאָנען? איז דען ניט אמעריקא א פראקטישע דע־מאנסטראציע אויף דער אלגעמיינער פאר ברידערונג פון דער מענשהייט?

איז דען דאס אין וואשינגטאנס צייטען ניט געווען א חלום? היינט צוטאג איז עס א ווירקליכקייט. און דערפאר ערלויבט מיר צו חלום'ען ווייטער, און אויף אמעריקא איינצילאדען אויף צו בעטהיילינען זיך אין דיעזען הערליכען חלום. לאמיר האפען, דאס אויב ניט איצט, כאטש אין איינעם פון די צו־קונפטיגע טעג וועט דאס רעאליזירט ווע־רען אין רוסלאנד און איבער דער גאנ־צער וועלט.

עס וועט קומען דער טאג ווען מיר אול־לען קענען ניט נאר די פערברידערונג פון איינצעלנע מענשען נאר די אמה'ס ברידערשאפט פון דער גאנצער מענש־הקייט. די ראסע מוז ארונטערוואר פען פון זיך ניט נאר די קייטען פון דעספאָ־ריזם. די ראסע מוז ארונטערוואר פען דער שקלאפעריי פון נאציאנאלען סעפע־ראטיזם. אלע זיינען ברידער אלע זיינען קינדער פון זעלבען פאטער.

די מחיצות וואס טהיילען פארגאנדער די נאציאָנען זיינען ניט מעהר ווי קינסט־ליכע, איך גלויב דאס די צייט איז גאר הענט ווען די מחיצות וועלען צופאלען אזוי ווי די ווענט פון יריחו פון דעם קול פון דעם ליעבעם טרומפייט, ווען די פאהן פון ברידערשאפט און פרייהייט וועט פלאטערען אויף אייביג איבער א נייער פערעראציע — די פערייניגטע שטאאטען פון דער וועלט.

דער געלעכטער וועט זיענען

פון לעא קעניג

דער ווייז האט געביטען דעם פראנט, אנפאנג מלחמה האט ער געוואהנט, אין די טרענטשעס . . . צעהנדליגער ווייז־בלעטער, זייכען ארויסגעגעבען געווארען פון די סאלדאטען אונטער די שרעקליכע פייערען פון די מאדערנע משחיתים. דער סאלדאט האט נאר לאכען געקענט און געמענט. און וואהרפעדיג די גרעס־טע "שעלס" אין דעם שונא'ס לאגער, האט ער אין דער זעלבער צייט געשפאנט דעם פייל און בויגען פון זיין הומאר און ניט איין גיסטיגער געלעכטער האט פערוואונדעט די הערצער פון די פאט־ריאטען וועלכע האבען פאליטיק געמאכט אין די זיכערע היימען.

אנפאנג האט דער סאלדאט געלאכט, אין דער ציווילער איז געווען ערנסט. דער ציווילער אין דער היים האט גע־הערט און מיט די צייהן געקריצט; פער שיעדענע פאליטישע און מאראלישע מלחמה טהעאריעס געשאפען ביים אויוועג זיצענדיג.

און דער סאלדאט אין די בלוטיגע טרענטשעס, קוקענדיג יעדע מינוט אין דעם טויטס טויזענד אויגען אריין האט ווייצען געמאכט און קיינער פון די צייווי־ליע פאטריאטען האט ניט פערשטאנען דעם בלוטיגען שפאס. קיינער האט ניט בעגריפען וואס אט דער ווערעמדיגער גע־לעכטער, בעדייט.

איצט הויבען מיר עס אן צו פערשטעהן פון די זעלבערישע ווייז בלעטער הערט מען שוין ניט. אפשר האט מען זיי פער־באטען?

דער געלעכטער האט "דעזערטירט" פון די טרענטשעס און בעהאלט זיך איצט ערגעץ אין די גרויסע פאליטיק מאבענדיג צענטערען.

דער סאלדאט האט אויפגעהערט לאַ־כען. ער איז געווארען ערנסט און שווייגענד דערווייילע. אין עס שוידערט מיין איך, ניט אין פאליטיקער, צוהע־רענדיג זיך צו דעם גרויזאמען שווייגען...

דער סאלדאט איז געווארען ערנסט — האט דער ציווילער אנגעהויבען שפאס מאכען.

עס איז ניט שווער צו בעמערקען, אז דער הומאר איז לעצטענס זעהר מהעטיג געווארען אין אלע קריעגערישע לענדער און אט די "לוסטיגע" שמייכלען צו־שמעלצען דעם קריעגערישען גייסט פונקט ווי וועגען שטראהלען צולאזען א הארטען פראסטיגען שנעע.

איך וויל ניט זאגען אז ביי איצט זיי־נען ניט געווען געגען ווייך־בלעטער אין די גרויסע אויראָפּעאישע צענטערען, נאר די ווייך בלעטער, ווייגען אהן וויצען געווען. דער געלעכטער איז געווען א מנושם־דיי־ער און נעמאכטער.

די קארטוגיסטען האבען מיט זייערע פעדערס זיך פראסט פשוט געשלאָ־גען. עס האט אויסגעזעהען ווי א חלול השם און עס האט זיך גאר ניט געלאכט. לעצטענס ערשט האט זיך די בעסערע טהייל פון דער צווייליער אייראָפּא אויס געלעערענט לאכען.

און ניט פרעהליכע שטימען הערען זיך איצט. שטימען וועלכע זאגען אז בעסערע צייטען.

דער עולם האט אנגעהויבען לאכען. דאס איז דער ערשטער און בעסטער סמן אז ער האט אויך אנגעהויבען צו פער־שטעהן.

ווי שעדליך עס זאל ניט זיין וועלכע עס איז געזעלשאפטליכע ערשיינונג קען מען זי אבער בעזייגען ווען מען דער־זעהט ערשט אין איהר דאס לעבעדיגע. הימאר — איז די געלעגענהייט פון אלע גרויסע און ערנסטע געשעהענישען. פון דער נעשיכטע לערנען מיר דאס ערב יעדעגרויסע רעוואלוציע, האבען פארגעשריטענע מענשען אונ־לאכט און געשפאסט.

און אויך פסיכאלאגיש איז דאס ריכ־טיג. דער פאטענציאל שטארקער, לאכט דאס ערשטע אב פון דעם פאקטיש שטארקען און דאס איז דער ערשטער און זיכערסטער טריט צו א ענדגילטיגע זיעג.

יערע עפאָכע אין דער געשיכטע איז פריהער אבגעלאכט געווארען איידער מען האט זי בעקעמפט.

דער געלעכטער האט "דעזערטירט" פון די טרענטשעס און בעהאלט זיך איצט ערגעץ אין די גרויסע פאליטיק מאבענדיג אין דער זעלבער צייט דעם שונא.

אפשר דערפאר זאגט מען טאקע אז גע־לעכטער איז נעפעהרליכער ווי האס אז סאטירע איז די נעפעהרליכסטע קריי־טיק.

געלעכטער גראבט אונטער דעם יסוד פון דער אדרענג, דערנאך קומט די רע־וואלוציע און גיט דעם ענטשיידענען ברוטאלען קלאפ.

מען לאכט איך דאן ווען עס איז פער־באטען צו רעדען ווייל לאכען איז שווער צו פערוועהרען.

עס איז פיעל שווערער צו צענזורירען געלעכטער ווי ווערטער, ווייל אין דע־ייט ווען ווערטער זיינען דאס רוב בענרע עצט אין זייער בעדייטונג איז דאס לאַ־כען הילבינ און אונבענרענעצט. טויזענ־ער קינות האט דאס לאכען און דער־ען, דער "קיבעלצע" קען שטענדיג זאָ־גען: "ניט דאס האב איך געמייגט...

און טויזענדער ניואנסען האט דאס לאכען: מען קען לאכען מיט "יאש־ערקעס" און מען קען לאכען "גלאט־ען דער וועלט אריין" — אין גענ צענ־ווריך אזוינס.

און איך ערנסטע פאל, ווען דעם צענ־ווים שער איז שוין נאר אכזריות'דיג ראַ־פענירט און שניידט ווייצען און מארטען אויך (מיר האבען א סך אזוינע פעלע ביי געוואהנט אין לויף פון דער מלחמה) און מען קען שוין ניט לאכען — שמייכלען מען.

די קלוגסטע און פיינסטע "דאָרא" דעפענס אף רעאלס אקט) קען שוין ניט פיציעל ברונז ווערען פאר א שמייכעל. ערפאר זיינען דא אזוינע פסיכאלאגען, וואס זאגען, א ז שמייכלען איז נאך ערגער ווי אן געפעהרליכער פון דעם לאכען.

שמייכלען, דעגען געגליבען, ווערען צו ערשטע בלאסע שטראהלען פון דעם מארגען שטערן און גערעכטער — צום אורפור פון דעם זון־אויפגאנג. ווערט דער לאַ־כען געבוירען, ניט ער דאס ערשטע שמייכעל און פון א איראָניש־ע שמייכעל ווערען גרויזאמע רעוואלוציעס געבוירען.

טשעכאוס הערעגליכער שמייכעל האט מעהר פערדיענסטען פאר דער גרויסער רוסישער רעוואלוציע ווי די פייערדיגע טהאטען און רעדעס פון א סך פראמינענ־טע רעוואלוציאָנערען.

ביים אנפאנג פון דער איצטיגער קריעג האבען די סאלדאטען געלאכט און גע־שטיפט . . .

זייענדיג איינגעטונגען אין דעם שרעקליכסטען צער, האבען די מיליאָנען יונגע לעבענס, געשמייכעלט, מיט זייערע צעהנדליגע ווייך־בלעטער, וועלכע וועלען פערבלייבען היסטאריש, האבען זיך דיא "קלוגע" פאליטיקער און זשורנאליסטען געגאצעקט, בעריהמענדיג זיך מיט דעם "טוטען מאראל", וואס הערשט אין דיא ארמייען.

זיי האבען אט די סאלדאטסקע ווי־צען פראסט פשוט ניט פערשטאנען און זיי האבען בארויס חושד געווען וואס פאר א רעוואלוציאָנס געפאהר עס־שטעקט אין די אונשולדיגע וויצען.

נאר איצט לאכט שוין נים דער סאל־דאט. אפשר האט מען איהם פערבאטען צו לאכען? און אפשר איז שוין זיין געלעכטער רייף געווארען און ער פארט ערנסט און ענטשלאסען אויף די לעצטע שלאכט וועלכע וועט ברענגען שלום צו זיי.

עס רוקט זיך דאך אן דער פיערטער מלחמה ווינטער.

און איצט ווען די מלחמה האלט זיך שוין ביים ענדיגען האט אויך דער ענ־איסמישער טעמפער צייטיגער מענש מ־מזל אנגעהויבען לאכען.

דער געלעכטער האט רעזערטירט, דיא טרענטשעס און בעהאלט זיך איצט אין די גרויסע פאטריאטישע שטעדט.

און אט באלד דאכט זיך וועט דער גע־לעכטער ארויס פון זיין בעהעלטניש און וועט פרעהלאך פערהיליכען די פער־עפעסטעט שטיקענדע מלחמה לאַכ.

און אז דערגעלעכטער וועט רייף ווע־רען, וועט זין א סוף צו דעם שרעקליכען קריעג.

מ. גרייזמאנס

נין־יארק כשר וואורשט סטאר און דעליקאטעסען

האלסייל אן ריסייל

קאנטרי אורדער רעליווערד. 70—72 וישעסנאס סט

תלפון מיין 6208

ווען $11.62 אין פארגאנגענעם חודש. אין דאס געווען $11.89 די "לאחדים" פריי זען אויף קארטאפעל, אייער, פוטער קען ברויט זענען אויך געווארען אביסעל פאר מלענערט.

ענדערונגען אין די ארבייטערס שכירות זענען שוין ניט געווען אזוי פיעל ווי אין די פריהערדיגע חדשים. אין דעם חודש יולי זענען פארגעקומען אכצעהן ענדע־רונגען אין די ארבייטערס שכירות און אין חודש יוני זענען 30, אין חודש יוני האבען 46.500 ארבייטער געקראגען גע העכערט זייערע שכירות אבער אין חודש יולי, אין בלויז געווען 5394. ארבייטער.

די אימפארטירטע סחורות האבען אנגעטראפען $97.515.067 און דער עקס פארט האט אנגעטראפען $116.285.841 דער גרעסטער פראצענט פון עקספארטירט סחורות איז אויך געווען אין דער פרא דוקטיוו אין באשטאנען אין אנריקול טור פראדוקטס.